

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Seqvntvr Decreta Synodalia Specialia, Ex mandato Reverendissimi &
Illustrissimi Domini Episcopi Osnaburgensis, &c. Domini Francisci Gvilielmi,
die VII mensis Octobris, anno MDCLIII, Osnaburgi, in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

strissima Sua Celsitudine transmissa, (de quorum transmissione ipsamet Commissio mentionem fecit) paucis tamen Dominus Officialis Clerum de eorundem observantia praeemonuit, & de consensu D.D. Deputatorum, publicanda porrexit.

Ad Decretum sextum generale de professione fidei, eam, simulque iuramentum Pastorale emisit Leopoldus Dunwaldt, noviter institutus Pastor in Gesmold. Iuramentum Pastorum, ad Sanctum Vitum & in Glaen constituendorum, reservatum fuit ad proximam Synodum, cum debite nondum praesentati, nec approbati fuerint. Declaratum praeterea, vacare Pastoratum Laicem in Embslandia per liberam resignationem Paris Gabrielis Manniholt, Conventualis S. Francisci. Praeterea emisit iuramentum consuetum P. Arnoldus

Langenberg, Ordinis S. Benedicti, Pastor in Iburg, & Lector Philosophiae Monasterii Iburgensis, quam noviter à Sua Celsitudine constitutus Decanus Christianitatis illius districtus.

Ad Decretum octavum generale, facta fuit commemoratio animarum, quondam Hermannii Wilagens, Decani Collegiatae Ecclesiae S. Alexandri in Wildeshausen; Conradi Rastrups, quondam Vicarii Cathedralis Ecclesiae; item Davidis Bernings, Vicarii Collegiatae Ecclesiae S. Ioannis; hoc semestri pie defunctorum, commendata quoque fuit anima, non quidem naturaliter, sed civiliter defuncti, Hermannii Rosings, qui, in reprobum sensum datus, à fide & religione apostatavit; ut eam Deus ad gremium orthodoxae Ecclesiae reducere dignetur.

S E Q V V N T V R
D E C R E T A S Y N O D A L I A
S P E C I A L I A,

Ex mandato Reverendissimi & Illustrissimi Domini Episcopi Osnabrugensis, &c. Domini FRANCISCI GVILIELMI, die VII mensis Octobris, anno M D C L I I I, Osnaburgi, in Synodo Autumnali, publicata.

I N G R E S S V S
D E C R E T O R V M.

QVandoquidem in nupera Visitatione, per Diocesim hanc Nostram Osnabrugensem, hoc anno quinquagesimo tertio, per Commissarios Nostro nomine facta, diversos adhucdum abusus ac defectus, nec non Statutorum Nostrorum Synodaliū praeviationes apud nonnullos, proh dolor, comperimus: hinc sequentia Decreta, ex sollicitudine Nostra Episcopali, denuo inculcanda duximus, & observanda, sub comminatione respectivè poenarum & Ecclesiasticarum censurarum, etiam in inobedientes ferendarum, seriò ac ultimò demandamus.

D E C R E T V M I.

Nvllus Sacramentum Baptismi, extra casum necessitatis sine licentia, in privatis aedibus administret, Matrimonio assistat, aut in Capella seu loco consecrato, vel ab Episcopo non benedicto aut concessio, sine expressa Nostra, vel Vicarii Nostri in spiritualibus Generalis licentia, celebret.

D E C R E T V M I I.

IN collatione Sacramenti Baptismi nemo plures quam duos Patrinus admittat; reliquos, uti testes, libro solummodo inscribat. Infantibus item nulla nomina, praeterquam Sanctorum, in Embslandia praesertim, imponantur.

D E C R E T V M I I I.

Svbcellia, in templis noviter erigenda, ita exstruantur, ut in iis genu flecti possit; nec prospectum ad Altare summum impediunt, aut lateralibus nimis vicina sint.

D E C R E T V M I V.

Vbi redditus fabricae pro necessariis Ecclesiae sumptibus non sufficiunt, bono modo, & cum praescripto Magistratus aut Communitatis loci, parochiani ad succurrendum permoveantur: quod si restiterint, Nobis pro congruo remedio, deferantur.

D E C R E T V M V.

Festa & Abstinentiae per annum, tam in civitate quam ruri, accuratius juxta Calenda-

lendarium Nostrum Osnabrugense observentur; & Archidiaconi locorum in prævaricatores quoscumque seriò animadvertant.

DECRETVM VI.

IN Processionibus ordo, in Agenda præscriptus, diligenter seruetur, abrogatis omnibus vanis, ludicris, supersticiosiis, & maxime equitationibus cum Venerabili Sacramento, aliisque abusibus.

DECRETVM VII.

DEcani rurales intra XIV dies Consistorio Nostrò mittens numerum Synodorum, Ritualium seu Agendarum, Proprii Sanctorum, & librorum Missalium Diocesis Osnabrugensis, quos singuli Pastores, juxta Decretum in ultima Synodo desuper emanatum, remissis antiquioribus & abrogatis, sibi compararunt.

DECRETVM VIII.

Sedes confessionales, in omnibus Ecclesiis, in loco patenti erigantur.

DECRETVM IX.

Lampades & lumen perpetuum, ubi fieri potest, ante augustissimum Eucharistiæ Sacramentum procuretur.

DECRETVM X.

Sacramentum Extremæ unctionis non, uti hæctenus à plurimis Pastoribus factum, posthac negligatur, sed ejusdem usum denudò pro salute animarum introducere allaborent.

DECRETVM XI.

Catechismus, toties à Nobis inculcatus, & promovendæ fidei Catholicæ maxime necessarius, sub poena arbitraria singulis diebus Dominicis, etiam si pauci tantum compareant, nunquam intermittatur.

DECRETVM XII.

Scholæ in omnibus locis Catholicis instituantur; & privatae in Burschapiis, Embslandiæ præsertim, quæ hæctenus irrepere, severe prohibeantur; aut, ubi ob inundationes aut locorum distantiam erigi debent, accuratius iisdem per Pastores invigiletur; & ad Nos referantur.

DECRETVM XIII.

Nemo Pastorum in Ecclesiis ac Synodis sine bireto, ac toga talari, sub poena duorum florenorum Rhenensium posthac compareat.

DECRETVM XIV.

Ædes in Cæmeteriis & Immunitate, collapsæ, non reedificentur.

DECRETVM XV.

Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum decentius & augustius in Sacratio, sufficienter ad hoc exornato, asservetur.

DECRETVM XVI.

IN celebratione divinorum Officiorum, majorem quoque in ministris attentionem, devotionem, ædificationem, & frequentiam requirimus; cum maledictioni divinæ subjiciantur, qui Officium Dei faciunt negligenter: uti & majorem tarditatem in cantu; cujus melodiæ dignitas, gravitas & splendor, ac devotio, potissimum in tarditate & pausatione consistit, eumque gratiorem & suaviorem reddit audientibus.

DECRETVM XVII.

Cum, vigore Concilii Tridentini, & juxta Cardinalium Declarationes, tanta sit obligatio celebrandi vel præstandi Missas, in fundatione & erectione beneficiorum imposita, ut in iis moderandis, reducendis vel commutandis, solus Pontifex sibi potestatem reserverit; constet verò per experientiam, quam plurimos beneficiorum possessores, in hac Nostra civitate præsertim, quibus ex ipsa fundatione certarum Missarum, singulis septimanis vel diebus præstandarum, onera incumbunt, minimè ea præstare, adeoque contra fundatores, sese injustos & crudeles exhibendo, gravissime peccent, ac simul in conscientia ad restitutionem teneantur, nisi dispensationem obtinuerint, prout in Nostris Synodis sæpius declaravimus: hinc omnibus Vicariis, Capellanis, & Beneficiatis, cæterisque hujusmodi Missarum obligationibus gravatis, severissime mandamus, ut, salutis suæ magis memores, numerum à fundatoribus impositorum sacrorum statutis diebus in posterum celebrent; in dubiis, ubi fundationes forsitan non extant, aut de fundatorum voluntate non constat, ad Nos recurrant, ac remedia debita expectent.

DECRETVM XVIII.

INtolerabilem quoque abufum etiamnum continuari intelligimus, quod distributiones quotidianæ, quæ, vigore facrorum Canonum & Concilii Tridentini, nec non receptæ confuetudinis, in omnibus Ecclefiis, folis præfentibus in choro diftribui deberent, abfentibus etiam, nec legitime impeditis dentur. Vnde hinc duplex malitia confequitur; una, quod portio illa, quæ abfentibus datur, præfentibus vel fabricæ Ecclefiæ, quibus de iure competit, decedat; altera, quod taliter recipientes fructus non faciant fuos, & taliter ob humanos favores conniventes & admittentes peccent, adeoque in confeientia finguli reftituere teneantur; cum illis folum abfentibus præfentiæ debeantur, quos facri Canones excufant. Quod ne poft hac fiat, feveriffime prohibemus; facillimumque huic malo remedium adhiberi poterit, fi (uti antehac fieri confuevit) præfentiæ illæ non uno tempore fimul, fed per dies quibus cedunt, in Choro præfentibus diftribuantur; quod facilius hifce temporibus pacis, quam præcedentibus bellicis, fiet. Ideoque in virtute sanctæ obedientiæ, poenifque arbitrariis, omnibus & fingulis Ecclefiarum Diœceſis Noſtræ Oſnabrugeniſis Prælatiſ & Superioribus mandando præcipimus, uti, in his & fimilibus abufibus tollendis, fe vigilantiores & diligentiores, quam antehac ab illis factum eſt, exhibeant, & provideant, ac congruis mediis, & debitis poenis Eccleſiaſticis, ſuæ iurifdictioni ſubjectos inducant ac cogant, ut obligationibus ſuis juxta fundationes beneficiorum fuorum, tam in celebrando impoſito Sacrorum numero, vel procurandâ deluper difpenſatione, quam divinatorum obſequiorum majori frequentatione, & excluſione abſentium, vel minus canonice impeditorum, à participatione quotidianarum diftributionum, aliifque juxta uniuſcujuſque fundationem rite obeundis & præſtandis ſatisfaciant: ſcientes, quod ſi in his & fimilibus exceſſibus puniendis & corrigendis conniveant, diſſimulent, vel nimis remiſſi fuerint, ſeipſos horum peccatorum participes reddant, Deoque & Nobis ſtrictam de his rationem ſint reddituri.

DECRETVM XIX.

CVM aliqui ex Paſtoribus ruralibus ita ſe intra limites Parochiarum ſuarum contineant, ut nullam vicinarum A catholicarum, quoad Catholicos in illis commorantes, curam habeant, quam tamen omnibus Paſtoribus Noſtræ Diœceſis antehac, juxta certam Parochiarum A catholicarum diftributionem à Nobis factam, ipſorum inſpectioni demandavimus: idcirco Paſtoraliſ Noſtræ obligationis memores, iterum ſevere præcipimus ac mandamus, ut diligentiores poſthac curam & ſollicitudinem, quoad vicinos Catholicos, in Parochiis A catholicis degentes, juxta factam ſpecificationem gerant, illifque in Sacramentorum adminiſtratione, animarumque ſalute procuranda, & ſpiritualibus conſolationibus, ſedulo & fideliter, uti propriis ſuis Parochianis, adſtant; ſcientes, quod ſi ſecus fecerint, divinæ ultionis vindictam ac Noſtram offenſam ſe incurſuros.

DECRETVM XX.

QVæ circa concubinitus vitium, necdum, præ dolor, plene apud nonnullos extirpatum, in anterioribus Synodis diſpoſuimus, hoc loco repetimus & confirmamus; ſedulo omnibus & ſingulis præcipientes, ut funditus, hoc turpiſſimum carnis vitium, & Dei Sacerdote indigniſſimum, eradicare allaborent, & hætenus data ſcandala devitent.

DECRETVM XXI.

Commiſſarios Archidiaconorum præcepta antehac in Synodis celebrandis frugalitatis denuo commonemus; ne Parochias viſitatas gravent, & exiles sæpe Eccleſiarum redditus abſurgiant.

DECRETVM XXII.

CVM etiam ſummus Pontifex Concluſiones nonnullas hæreticæ pravitatis non ita pridem damnarit; eaſdem, in hoc cœtu & loco Synodali, debite promulgari volumus, ſicut & de facto promulgamus; ut ſequitur:

S^{mi} IN CHRISTO PATRIS

ac D. N.

D. INNOCENTII,
DIVINA PROVIDENTIA
PAPÆ X,
CONSTITVTIO,

Qua declarantur & definiuntur quinque Proposi-
tiones in materia Fidei.

INNOCENTIUS
EPISCOPVS,

Servus Servorum Dei.

*Vniuersis Christi fidelibus salutem, &
Apostolicam Benedictionem.*

Cum occasione Impressionis libri, cui Titulus, *Augustinus Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis*, inter alias ejus opiniones orta fuerit, præsertim in Galliis controversia super quinque ex illis, complures Galliarum Episcopi apud Nos insisterunt, ut easdem Propositiones Nobis oblatas expenderemus, ac de unaquaque earum certam, & perspicuam ferremus sententiam.

Tenor vero præfatarum Propositionum est prout sequitur.

P*rima*: Aliqua Dei præcepta hominibus justis, volentibus & conantibus secundum præsentem quas habent vires, sunt impossibilia, deest quoque illis Gratia, qua possibilia fiant.

Secunda: Interiori Gratia in statu Naturæ lapsæ nunquam resistitur.

Tertia: Ad merendum, & demerendum in statu Naturæ lapsæ non requiri-

tur in Homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à Coactione.

Quarta: Semipelagiani admittebant prævenientis Gratia interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, & in hoc erant Hæretici, quod vellent eam Gratiam talem esse, cui posset Humana voluntas resistere, vel obtemperare.

Quinta: Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse.

Nos, quibus inter multiplices curas, quæ animum nostrum assiduè pulsant, illa inprimis cordi est, ut Ecclesia Dei, Nobis ex Alto commissa, purgatis pravarum Opinionum erroribus, tuto militare, & tanquam Navis in tranquillo Mari, sedatis omnium tempestatum fluctibus ac procellis, secure navigare, & ad optatum salutis Portum pervenire possit;

Pro rei gravitate, coram aliquibus S. R. E. Cardinalibus, ad id specialiter sæpius congregatis, à pluribus in Sacra Theologia Magistris, easdem Quinque Propositiones, ut supra, Nobis oblatas, fecimus singillatim diligenter examinari, eorumque suffragia, tum voce, tum scripto relata, mature consideravimus, eosdemque Magistros, variis coram Nobis actis Congregationibus, prolixè su-

per eisdem, ac super earum qualibet differentes audivimus.

Cum autem ab initio hujuscemodi discussionis, ad Divinum implorandum Auxilium, multorum Christi fidelium preces, tum privatim, tum publice indixissemus, postmodum iteratis eisdem ferventius, ac per Nos sollicitè impetrata Sancti Spiritus Assistentia, tandem, Divino Numine favente, ad infra scriptam devenimus Declarationem & Definitionem.

Primam prædictarum Propositionum: Aliqua Dei præcepta Hominibus Iustis volentibus, & conantibus, secundum præsentem, quas habent Vires, sunt impossibilia deest quoque illis gratia, qua possibilia fiant: Temerariam, Impiam, Blasphemam, Anathemate damnatam, & Hæreticam declaramus, & uti talem, damnamus.

Secundam: Interiori Gratia in statu Naturæ lapsæ nunquam resistitur: Hæreticam declaramus, & uti talem, damnamus.

Tertiam: Ad merendum & demerendum in statu Naturæ lapsæ, non requiritur in Homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à Coactione: Hæreticam declaramus, & uti talem, damnamus.

Quartam: Semipelagiani admittebant prævenientis Gratia Interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium Fidei, & in hoc erant Hæretici, quod vellent eam Gratiam talem esse, cui posset humana Voluntas resistere, vel obtemperare: Falsam & Hæreticam declaramus, & uti talem, damnamus.

Hi. Datarius.

G. Gualterius. P. Ciampinus.

Anno à Nativitate D. N. IESU Christi Millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio, Indictione sexta, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. INNOCENTII Divina Providentia Papa X. Anno ejus Nono, die verò nona mensis Iunii, supradicta constitutio affixa & publicata fuit in Ecclesia Lateranen. ac Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, nec non Cancellaria Apostolica valvis, ac in acie Campi Floræ per me Hieronymum Mascellam, Sanctissimi D. N. Papa Cursorem.

Pro D. Mag. Curforum P. Paulus Desiderius Curfor.

DECRE-

DECRETVM XXIII.

ET, ne quemquam vestrum Declaratio Cardinalium super interpretatione Bullæ Gregorii XV, quæ incipit, *Inscrutabili*, quam hoc anno ex Vrbe Roma percepimus, latere possit; eandem simili modo promulgamus, ac ab omnibus, quorum interest, observari mandamus; ut sequitur.

EMINENTISSIMI ET R^{mi} DOMINI,

D. Franciscus Guilielmus, Episcopus Ratisbonensis, devotus Eminentiarum Vestrarum Orator, in Synodo diocesana Ratisbonensi pro felici gregis, curæ suæ commissi, gubernio, inter diversas alias Constitutiones Apostolicas, Bullam fel. record. GREGORII XV, quæ incipit, *Inscrutabili*, publicari fecit. Cum autem ab aliquibus asseratur, Intentionem Conditoris fuisse, ut obligaret tantum in Italia, adeoque locum non habere in partibus ultramontanis, & non obligare Fratres Conventuales Ord. S. Francisci, quoad Sorores, Clarissas nuncupatas, & alias S. Francisci Religiosas; D. Franciscus Guilielmus supplicat Eminentiis Vestris, quatenus, ad omnem controversiæ materiam tollendam, declarare dignentur, utrum dicta Constitutio obliget vel non in Germania, etiam Conventuales, quoad Clarissas, & alias S. Francisci Religiosas.

Die 27 Maji 1653, Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium, Concilii Trident. Interpretum, consult, Constitutionem GREGORII XV, de Exemplorum privilegiis, locum habere in Germania, & ubique, tam respectu Ordinis S. Francisci, quam respectu quorumcunque aliorum Ordinum.

PETRVS ALOYSIVS CARDINALIS
CARAFA, PRÆFECTVS.

Locus Sigilli.

Gratis, etiam quoad Scripturam.

DECRETVM XXIV.

Coronam clericalem, quæ à paucis Sacerdotibus hodie dum gestatur, singuli, juxta diversitatem Ordinum, majorem & minorem portent; ita tamen, ut corona Sacerdotalis Dalerum ad minus in figura circulari adæquet.

DECRETVM XXV.

Qvandoquidem plurimi in Diocesi hac Nostra, impedimentorum Matrimonii, tum dirimentium tum impedientium, ignari, sæpissime sibi invicem matrimonium promittunt; ac postmodum, re non amplius integra, ad Nos aut Officiatos Nostros pro salutari dispensationis remedio recurrunt: hinc omnes ac singuli Pastores, suos subditos, gradus consanguinitatis & affinitatis, intra quos contrahere liceat, pro concione edoceant.

Cæterum, licet corpore absentes simus, in spiritu tamen charitatis & Episcopalis sollicitudinis vobis præsentem, omnes vos hortamur, & in Domino nostro Iesu Christo rogamus, ut, quemadmodum accepistis nunc, & antehac à Nostriſ Prædecessoribus, in via Divinorum mandatorum ita strenue ambuletis, ut abundetis, & magis placeatis Deo, cujus est hæc & Nostra voluntas; eritque sanctificatio vestra; ut, cum, Deo volente, ad vos in pace reversi fuerimus, minus inveniamus quod corrigere, emendare, vel punire debeamus. Quod sincere facientes, Nobis magnam occasionem & causam lætandi, ac pro Nobis in Domino gloriandi, dabit; ac simul propriæ animarum vestrarum salutem prudenter & fructuose consulatis. Cæterum benedictionem Nostram Episcopalem vobis impertientes, &c. Dabamus in Residentia Nostra Ratisbonæ; ac, in omnium fidem, manu Nostrâ hæc subscripsimus, & sigillo Nostrâ ad id consueto communiri ea fecimus.

Locus Sigilli.

FRANCISCVS GVILIELMVS.

His peractis, palam prælectæ fuerunt literæ Pastorales sequentes, quas Illustrissima Sua Celsitudo Ratisbonæ ad Clerum suum Osna-brugensem transmisit.

L I T E -